Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

9 юни 2016 година*

„Преюдициално запитване — Интелектуална и индустриална собственост — Закрила на Общността на сортовете растения — Регламент (ЕО) № 2100/94 — Нарушение — Справедливо възнаграждение — Обезщетение за претърпените вреди — Съдебни и извънсъдебни разноски“

По дело C-481/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф, Германия) с акт от 16 октомври 2014 г., постъпил в Съда на 30 октомври 2014 г., в рамките на производство по дело

Jørn Hansson

срещу

Jungpflanzen Grünewald GmbH

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (докладчик) и M. Berger, съдии,

генерален адвокат: H. Saugmandsgaard Øe,

секретар: I. Illéssy, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 12 ноември 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Hansson, от G. Würtenberger, Rechtsanwalt,

— за Jungpflanzen Grünewald GmbH, от T. Leidereiter, Rechtsanwalt,

— за Европейската комисия, от B. Schima, F. Wilman, I. Galindo Martín и B. Eggers, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 февруари 2016 г.,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на сортовете растения (ОВ L 227, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 15, стр. 197) и на Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Jørn Hansson и Jungpflanzen Grünewald GmbH (наричано по-нататък „Jungpflanzen“) относно поправянето на вредите, произтичащи от нарушение на правата върху защитен в Общността растителен сорт.

Правна уредба

Регламент № 2100/94

3 Съгласно член 11 от Регламент № 2100/94 правото на закрила на Общността на сортовете растения принадлежи на „създателя“, тоест на „[л]ицето, което е създало или което е открило и развило сорта[,] или [на] негови[я] правоприемник“.

4 Член 13 от този регламент е озаглавен „Права на титуляр[я] на закрила на Общността на сортовете растения и ограничения“ и гласи:

„1. Закрилата на Общността на сортовете растения предоставя на титуляр[я] или титулярите на закрила на Общността на сортовете растения, наричани по-нататък „титуляр“, правото да извършва действията, посочени в параграф 2.

2. Без да се засягат разпоредбите на членове 15 и 16, разрешение от титуляр[я] се изисква за следните действия, свързани със сортовите компоненти или посевния материал на защитения сорт, наричани по-долу „материал“:

а) производство или възпроизводство (размножаване);

б) подготовка за целите на размножаването;

в) предлагане за продажба;

г) продажба или друг вид търговия;

[…] Титуляр[я]т може да постави условия и ограничения за издаването на разрешение.

[…]“.

5 Член 94 от посочения регламент се отнася до исковете с гражданскоправен характер, които могат да бъдат предявени в случай на използване на растителен сорт в нарушение на правата върху него, и гласи:

„1. Всяко лице, което:

а) извърши, без да има право на това, едно от действията, предвидени в член 13, параграф 2, по отношение на сорт, който е предмет на правната закрила на Общността на сортовете растения;

[…]

може да бъде предмет на съдебен иск от страна на титуляр[я] за прекратяване на това нарушение или за заплащане на справедливо възнаграждение или и за двете.

2. Всяко лице, което действа умишлено или поради небрежност, е длъжно да обезщети титуляр[я] за произтеклата вследствие на това вреда. В случай на лека небрежност, размерът на иска за обезщетение на титуляр[я] може да бъде намален според степента на тази небрежност, без обаче да бъде по-нисък от ползата, извлечена от извършителя на нарушението“.

6 Допълнителното прилагане на националното право в областта на нарушенията е уредено в член 97 от посочения регламент, който предвижда:

„1. Ако извършителят на нарушението по смисъла на член 94 е извлякъл от това нарушение някаква полза в ущърб на титуляр[я] или на лице, оправомощено по лицензия, компетентните съдебни органи по смисъла на членове 101 или 102 прилагат собственото си национално законодателство, включително и разпоредби от международното частно право, по отношение на [исковете за връщане].

[…]“.

Директива 2004/48

7 В съображение 17 от Директива 2004/48 се посочва, че „[м]ерките, процедурите и средствата за защита, предвидени в настоящата директива, следва да се определят във всеки случай по такъв начин, че надлежно да се отчитат специфичните особености на случая, включително специфичните характеристики на всяко право върху интелектуална собственост, а когато е уместно, умишленият или не[у]мишленият характер на нарушението“.

8 Съображение 26 от тази директива гласи:

„С цел да се обезщети вредата, понесена в резултат на нарушението, извършено от нарушител, който е предприел действие, знаейки или при разумни основания да знае, че то ще доведе до такова нарушение, с размера на обезщетението, което се присъжда на притежателя на правата, следва да се отчетат всички необходими аспекти, като например загуби на печалби от страна на притежателя на правата или несправедливата печалба, получена от нарушителя, а когато е приложимо, всички морални щети, причинени на притежателя на правата. Като алтернатива, например когато би било трудно да се определи размерът на понесената действителна щета, размерът на обезщетението би могъл да се обвърже с такива елементи като лицензионните или авторските възнаграждения или хонорари, които биха били дължими, в случай че нарушителят е поискал официално разрешение да ползва въпросното право върху интелектуална собственост. Целта не е да се въвежда задължение [да се предвиди наказателно обезщетение], а да се даде

възможност за обезщетение, което се основава на обективен критерий, като се вземат предвид извършените разноски от притежателя на правата, като например разходи за идентификация и проучване“.

9 Член 2, параграф 1 от Директива 2004/48 предвижда:

„Без да се засягат средствата, които са или могат да бъдат предвидени в законодателството на Общността или в националното законодателство, доколкото тези средства могат да са по-благоприятни за притежателите на права, мерките, процедурите и средствата за защита, предвидени в настоящата директива, се прилагат в съответствие с член 3 за всички нарушения на права върху интелектуална собственост, както е предвидено в законодателството на Общността и/или в националното законодателство на съответната държава членка“.

10 Член 13 от тази директива е озаглавен „Обезщетение за вреди“ и предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че по заявление на увредената страна компетентните съдебни органи постановяват на нарушителя, който съзнателно или при разумни основания да съзнава това е предприел действия, с които е нарушил права, да заплати на притежателя на правата обезщетение съобразно действителните вреди, понесени от последния в резултат на нарушението.

Когато съдебните органи определят обезщетението:

а) те вземат предвид всички приложими аспекти, като например отрицателните икономически последствия, включително пропусната печалба, които увредената страна е понесла, цялата несправедливо получена печалба от нарушителя, а когато е уместно, елементи, които са различни от стопанските фактори, като например моралната щета, причинена на притежателя на правото поради нарушението;

или

б) като алтернатива на посоченото в буква а) те могат, когато е уместно, да определят обезщетението като еднократна сума въз основа на следните елементи: най-малкото размера на лицензионните и авторските възнаграждения и хонорари, които биха били дължими, в случа[й] че нарушителят е поискал официално разрешение да ползва въпросното право върху интелектуална собственост.

2. Когато нарушителят несъзнателно или без разумни основания да е съзнавал това е предприел действия, с които е нарушил права, държавите членки могат да установят, че съдебните органи могат да постановят да се възстанови печалбата или [да се плати обезщетение за вредите], които могат предварително да бъдат установени“.

11 Член 14 от същата директива гласи:

„Държавите членки гарантират, че понесените от [спечелилата делото] страна разумни и пропорционални съдебни разноски и други разходи са за сметка на [загубилата делото] страна, освен ако това не се позволява от съображения за справедливост“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

12 От 1999 г. г-н Hansson е титуляр на правото на закрила на сорта на Общността EU 4282, който носи наименованието „Lemon Symphony“ и е растение от вида южноафриканска маргаритка.

13 Между 2002 г. и 2009 г. Jungpflanzen отглежда и продава сорта цветя SUMOST 01 с наименованието „Summerdaisy's Alexander".

14 Тъй като смята, че тези две наименования всъщност обозначават един и същ сорт цветя, г-н Hansson подава пред Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф, Германия) молба за допускане на привременни мерки, с които да се забрани на Jungpflanzen да продава последно посочения сорт. Молбата за привременни мерки и подадената впоследствие частна жалба пред Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф, Германия) са отхвърлени по съображението, че ищецът в главното производство не е доказал наличието на нарушение на правата му върху сорта с наименованието „Lemon Symphony".

15 В производството по предявения от г-н Hansson иск обаче Jungpflanzen е осъдено да му заплати обезщетение за вредите, произтичащи от продажбата на цветята с наименованието „Summerdaisy's Alexander", доколкото същата съставлява нарушение на правата му върху упоменатия по-горе сорт.

16 В първоинстанционното производство Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф) присъжда на г-н Hansson обезщетение на основание член 94 от Регламент № 2100/94 в размер на 66 231,74 EUR, заедно с лихвите, което съответства на поисканата от него сума за лицензионните такси, които Jungpflanzen би било длъжно да му заплати за 1 512 630-те корена от защитения сорт, които е продало между 2002 г. и 2009 г.

17 Този съд обаче не уважава останалите искания на г-н Hansson, а именно да му се заплати свръхтакса в размер на половината от поисканата сума за лицензионни такси, тоест 33 115,89 EUR, заедно с лихви за забава, и да му се възстановят разноските по производството в размер на 1 967,35 EUR, отново с лихви за забава. Този съд в частност приема, че г-н Hansson няма право на обезщетение от ответника в главното производство под формата на свръхтакса заради нарушението, тъй като нито Регламент № 2100/94, нито Директива 2004/48, нито националното право предвиждат възможност за присъждане на обезщетение с наказателна функция.

18 Двете страни обжалват това съдебно решение пред запитващата юрисдикция.

19 Според нея не се оспорва, че Jungpflanzen е извършило нарушение на правата върху обсъждания в главното производство защитен сорт. Страните обаче спорят относно размера на справедливото възнаграждение при такова нарушение, както относно размера на обезщетението за произтеклата от нарушението вреда по смисъла на член 94 от Регламент № 2100/94.

20 Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф) смята, че размерът на справедливото възнаграждение трябва да се определя според лицензионната такса, която по принцип би трябвало да бъде заплатена на титуляря на закрилата на Общността, като се вземат предвид лицензионните договори, които действително са били подписани през периода на нарушението.

21 Що се отнася до добавянето на свръхтакса заради нарушението, запитващата юрисдикция се съмнява дали член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 може да е основание за автоматично фиксирано увеличаване на размера на определеното възнаграждение.

22 Тя обаче смята, че всяка форма на увеличаване на този размер би трябвало да е съобразена със специфичните характеристики на защитения сорт, предмет на нарушението, както и с практическите последици от това нарушение. Освен това според нея справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 би трябвало да включва лихви върху дължимото на година възнаграждение по обичайния лихвен процент, увеличен с пет пункта.

23 Тъй като смята, че Jungpflanzen е било недобросъвестно, запитващата юрисдикция иска разяснения и относно правилата за изчисляване на размера на предвиденото в член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94 обезщетение за вредите, претърпени от титуляря на закрилата на Общността на сортовете растения. По-конкретно се поставя въпросът дали размерът на обичайната за пазара лицензионна такса в същата област може да бъде отправна точка в това отношение и дали следва да бъде увеличаван с оглед на съображения, отнасящи се конкретно до защитения сорт, предмет на нарушението, и с оглед на практическите последици от нарушението.

24 При всички случаи запитващата юрисдикция смята, че член 94, параграф 2 от Регламента не може да е основание за присъждане на фиксирана допълнителна сума като свръхтакса заради нарушението, нито е основание за осъждане на извършителя на нарушението да заплати обезщетение за всички разноски (за път, за срещи, за отделено време), направени от титуляря на правата върху защитения сорт във връзка с производството по иска, както и за разноските по обезпечителното производство.

25 При тези обстоятелства Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Когато се определя „справедливото възнаграждение“, което нарушителят следва да заплати на титуляря на закрила на Общността на сортовете растения съгласно член 94, параграф 1, буква а) от Регламент [№ 2100/94], защото е извършил действията, посочени в член 13, параграф 2 от него, без да има право на това, при което се взема предвид обичайната такса, която се дължи в същата област съгласно обичайните за пазара лицензии за посочените в член 13, параграф 2 от Регламент [№ 2100/94] действия, трябва ли то винаги да се увеличава с фиксирана „свръхтакса заради нарушението“? Произтича ли този извод от член 13, параграф 1, второ изречение от Директива [2004/48]?

2) Когато се определя „справедливото възнаграждение“, което нарушителят следва да заплати на титуляря на закрила на Общността на сортовете растения съгласно член 94, параграф 1, буква а) от Регламент [№ 2100/94], защото е извършил действията, посочени в член 13, параграф 2 от него, без да има право на това, при което се взема предвид обичайната такса, която се дължи в същата област съгласно обичайните за пазара лицензии за посочените в член 13, параграф 2 от Регламент [№ 2100/94] действия, трябва ли в конкретния случай като основания за увеличаване на това възнаграждение да се вземат предвид и следните съображения или обстоятелства:

а) обстоятелството, че в меродавния период поради особените си свойства разглежданият сорт, предмет на нарушението, е в позицията на единствен на пазара, при положение че обичайната за пазара лицензионна такса е определена въз основа на лицензионни договори и плащания, отнасящи се до разглеждания сорт?

Ако в конкретния случай това обстоятелство трябва да бъде взето предвид:

Допуска ли се увеличаване на възнаграждението само ако признаците, на които се дължат позициите на разглеждания сорт като единствен на пазара, са включени в описанието на сорта?

б) обстоятелството, че към момента на въвеждането на сорта на нарушителя на пазара разглежданият сорт вече е имал голям пазарен успех, поради което нарушителят си е спестил разходи за самостоятелно въвеждане на своя сорт на пазара, при положение че обичайната за пазара лицензионна такса е определена въз основа на лицензионни договори и плащания, отнасящи се до разглеждания сорт;

в) обстоятелството, че във времеви аспект и предвид броя на продадените екземпляри мащабът на нарушението на правото върху разглеждания сорт е над средния;

г) съображението, че нарушителят — за разлика от лицензополучателите — няма причина да се опасява от това, че заплаща лицензионната такса (и няма да може да изиска връщането ѝ), макар че впоследствие правната закрила на разглеждания сорт може да бъде обявена за нищожна предвид подаденото искане в този смисъл;
д) обстоятелството, че за разлика от обичайното за лицензополучателите, нарушителят не е бил длъжен да се разплаща на всяко тримесечие;
е) съображението, че титулярят на правото върху защитения сорт носи инфлационния риск, което има и практически последици, тъй като той вече дълго време е принуден да брани правата си;
ж) съображението, че тъй като е принуден да брани правата си, титулярят на правото върху защитения сорт не може да планира приходите си от разглеждания сорт, докато това е възможно, когато получава приходи от предоставянето на лицензии за разглеждания сорт;
з) съображението, че при нарушаване на правото му върху разглеждания сорт титулярят носи както общия присъщ на съдебния процес риск, така и риска в крайна сметка да не успее да събере напълно вземанията си от нарушителя;
и) съображението, че при нарушаване на правото му върху защитения сорт в резултат от едностранните действия на нарушителя титулярят се оказва лишен от свободата да прецени дали изобщо иска да разреши използването на разглеждания сорт от нарушителя?

3) Когато се определя „справедливото възнаграждение“, което нарушителят следва да заплати на титуляря на закрила на Общността на сортовете растения съгласно член 94, параграф 1, буква а) от Регламент [№ 2100/94], защото е извършил действията, посочени в член 13, параграф 2 от него, без да има право на това, трябва ли да се допусне и олихвяване на дължимото на година възнаграждение по обичайния лихвен процент за забава, след като може да се приеме, че всеки разумен търговец би уговорил подобна лихва?

4) Когато се изчислява обезщетението за „произтеклата вследствие на [нарушението] вреда“, което нарушителят следва да заплати на титуляря на закрила на Общността на сортовете растения съгласно член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94], защото е извършил действията, посочени в член 13, параграф 2 от него, без да има право на това, трябва ли изчислението да се прави въз основа на обичайната такса, която се дължи в същата област съгласно обичайните за пазара лицензии за посочените […] действия?

5) При утвърдителен отговор на четвъртия въпрос:
а) Когато обезщетението за „произтеклата вследствие на [нарушението] вреда“ се изчислява въз основа на обичайната за пазара лицензия съгласно член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94], трябва ли в конкретния случай като основания за присъждане на допълнителна сума над обичайната за пазара лицензионна такса да се вземат предвид съображенията и обстоятелствата, посочени в букви а)—и) от втория въпрос, и/или обстоятелството, че поради необходимостта да брани правата си титулярят е бил принуден лично да отдели — в обичайната степен — време за проучване на нарушението и за работа по случая, а също и да възложи на други лица — в обичайната за такива случаи степен — работа по проучване на нарушението?
б) Когато обезщетението за „произтеклата вследствие на [нарушението] вреда“ се изчислява въз основа на обичайната за пазара лицензия съгласно член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94], трябва ли то винаги да се увеличава с фиксирана „свръхтакса заради нарушението“? Произтича ли този извод от член 13, параграф 1, второ изречение от Директива [2004/48]?

в) Когато обезщетението за „произтеклата вследствие на [нарушението] вреда“ се изчислява въз основа на обичайната за пазара лицензия съгласно член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94], трябва ли да се допусне олихвяване на дължимото на година възнаграждение по обичайния лихвен процент за забава, след като може да се приеме, че всеки разумен търговец би уговорил подобна лихва?

6) Трябва ли член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94] да се тълкува в смисъл, че печалбата на нарушителя съставлява „произтекла вследствие на [нарушението] вреда“ по смисъла на тази разпоредба, обезщетение за която може да се иска в допълнение към справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 от Регламент [№ 2100/94], или компенсацията в размер на печалбата на нарушителя, която се дължи по член 94, параграф 2, първо изречение от Регламент [№ 2100/94] в случай на виновно поведение, се дължи само алтернативно на справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1?

7) Съвместими ли са с правото на обезщетение за вреди по член 94, параграф 2 от Регламент [№ 2100/94] националните разпоредби, съгласно които титулярят на правото върху защитения сорт, в тежест на когото с влязло в сила решение са възложени разноските по производството за постановяване на привременни мерки във връзка с нарушение на правото върху защитения сорт, не може да претендира материално право да му бъдат възстановени тези разноски, въпреки че е спечелил последвалото дело по иска относно същото нарушение?

8) Съвместими ли са с правото на обезщетение за вреди по член 94, параграф 2 от Регламент [№ 2100/94] националните разпоредби, съгласно които извън тесните граници на процедурата за определяне на съдебните разноски увреденото лице не може да търси компенсация за понесената от него загуба на време за направените извънсъдебни и съдебни постъпки с цел да изиска поправяне на претърпените вреди, освен ако понесената загуба на време не надхвърля рамките на обичайното?“.

По преюдициалните въпроси

26 С въпросите си запитващата юрисдикция иска по същество да установи принципите, по които се определя и изчислява размерът на компенсациите и обезщетенията, дължими съгласно член 94 от Регламент № 2100/94.

27 Някои от тези въпроси се отнасят до самото естество на двата способа за обезщетяване по този член, а други се отнасят по-конкретно до факторите, въз основа на които се изчислява справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1, и факторите, въз основа на които се изчислява обезщетението за претърпените от титуляря вреди по смисъла на член 94, параграф 2.

28 Ето защо на първо място трябва да се разгледат заедно въпросите относно естеството на способите за обезщетяване, предвидени в член 94 от Регламент № 2100/94, а след това, на второ място, трябва да се изяснят факторите, които трябва да се вземат предвид при определянето на справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 и на обезщетението за вредите, претърпени от титуляря на нарушените права върху сорта, по смисъла на член 94, параграф 2.

По въпросите относно естеството на способите за обезщетяване, предвидени в член 94 от Регламент № 2100/94

29 С първия въпрос, с буква б) от петия въпрос и с шестия въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали член 94 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че размерът на обезщетението за вредите, причинени с някое от действията, посочени в член 13, параграф 2 от Регламента, трябва да се увеличава със свръхтакса заради нарушението. Освен това тя иска да установи дали тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че може да е правно основание за осъждането на нарушителя да върне печалбата, която е реализирал в резултат от нарушението.

30 На първо място, от текста на член 94, параграфи 1 и 2 от Регламент № 2100/94 следва, че той се отнася единствено до обезщетението за вредите, които титулярят на закрила на Общността на сорт растения е претърпял вследствие на действие, с което се нарушават правата му върху този сорт.

31 От една страна, член 94, параграф 1 от Регламента има за цел да компенсира финансово ползата, която извлича извършителят на нарушението, като тази полза съответства на сума в размер, равен на неплатената лицензионна такса (вж. в този смисъл решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 40). В това отношение Съдът е изяснил, че тази разпоредба не предвижда обезщетение за други вреди освен свързаните с неплащането на „справедливото възнаграждение“ по смисъла на тази разпоредба (вж. решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 50).

32 От друга страна, член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94 се отнася до вредата, за която нарушителят е длъжен допълнително да обезщети титуляря, в случай че е извършил нарушението „умишлено или поради небрежност“.

33 Оттук следва, че член 94 от Регламента учредява право на обезщетение в полза на титуляря на правото на закрила на Общността на сорт растения, което не само е пълно, но и почива на обективна основа, тоест което покрива единствено вредата, възникнала за титуляря вследствие от действието, с което са нарушени правата му.

34 Ето защо член 94 от Регламента не може да се тълкува като осигуряващ правно основание за титуляря да иска осъждането на нарушителя да заплати фиксирано обезщетение с наказателна функция.

35 Напротив, размерът на обезщетението, което се дължи по член 94 от Регламент № 2100/94, трябва точно да отразява, доколкото е възможно, действителните и сигурни вреди, претърпени от титуляря на правата върху растителния сорт в резултат от нарушението.

36 На второ място, това тълкуване съответства на целите на Директива 2004/48, която установява минимални изисквания във връзка със спазването на правата върху интелектуална собственост като цяло.

37 Най-напред, съгласно съображение 17 от тази директива предвидените в нея обезщетения следва да се определят във всеки случай по такъв начин, че надлежно да се отчитат специфичните особености на случая.

38 По-нататък, съображение 26 от Директивата гласи, че целта на изискването за обезщетяване не е да се въвежда задължение да се предвиди наказателно обезщетение.

39 Накрая, в член 13, параграф 1 от Директива 2004/48 се уточнява, че държавите членки гарантират, че по искане на увредената страна компетентните съдебни органи постановяват нарушителят да заплати на притежателя на правата обезщетение съобразно действителните вреди, понесени от последния в резултат на нарушението.

40 При тези условия член 94 от Регламент № 2100/94 не дава основание нарушителят да бъде осъден да заплати фиксирана свръхтакса заради нарушението като описаната от запитващата юрисдикция, доколкото подобна свръхтакса не отразява непременно вредата, претърпяна от титуляря на нарушените права върху сорта, макар че Директива 2004/48 не препятства държавите членки да предвидят мерки, които осигуряват по-голяма защита.

41 Също така този член не дава основание на титуляря на правото на закрила на Общността на сортовете растения да иска връщане на ползите и печалбите, реализирани от нарушителя. Всъщност както справедливото възнаграждение, така и размерът на обезщетението по член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94 трябва да се определят в зависимост от претърпяната от пострадалия вреда, а не в зависимост от реализираната от нарушителя печалба.

42 Макар че в член 94, параграф 2 се говори за „ползата, извлечена от извършителя на нарушението“, все пак тази разпоредба не предвижда, че въпросната полза трябва да бъде отчетена като такава в размера на действително присъжданото на титуляря парично обезщетение. Освен това трябва да се подчертае, че що се отнася до иска за връщане на извлечената от нарушителя полза, член 97 от Регламент № 2100/94 изрично препраща към националното право на държавите членки.

43 По тези съображения на първия въпрос, на буква б) от петия въпрос и на шестия въпрос следва да се отговори, че член 94 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че правото на обезщетение, предвидено в тази разпоредба в полза на титуляря на нарушените права върху защитен сорт растения, се отнася до цялата претърпяна от титуляря вреда, без да е възможно този член да е основание за добавяне на фиксирана свръхтакса заради нарушението, нито конкретно за връщане на извлечените от нарушителя печалби и ползи.

По въпросите относно правилата за определяне на компенсациите и обезщетенията, предвидени в член 94 от Регламент № 2100/94

Справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94

44 С втория и третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи кои фактори трябва да се вземат предвид, за да се определи размерът на справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94. По-конкретно, тя иска да установи доколко при определянето на размера му е необходимо да се вземат предвид някои конкретни обстоятелства.

45 Тази разпоредба от Регламент № 2100/94 има за цел да компенсира ползата, което извлича извършителят на нарушението, като тази полза съответства на сума в размер, равен на лицензионната такса, която той не е платил и съответно е увредил титуляря (решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 40).

46 Съдът вече е постановил, че тази разпоредба има да цел поправяне на вредите, претърпени от титуляря на право върху сорт растения, увреден от нарушение на това негово право (решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 36).

47 Затова за основа за изчисляването на „справедливото възнаграждение“ по смисъла на тази разпоредба следва да се приеме сума в размер, равен на таксата, дължима за лицензирано производство (решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 37).

48 За тази цел, когато следва да се определи размерът на справедливото възнаграждение, дължимо в случай на нарушение, размерът на таксата, която би била дължима за лицензирано производство на растителния сорт, така както е посочена в член 14, параграф 3 от Регламент № 2100/94, би бил подходяща основа за изчислението.

49 Запитващата юрисдикция обаче следва да провери дали конкретно посочените от нея в преюдициалното запитване обстоятелства отговарят на обстоятелствата, отчетени при определянето на размера на лицензионната такса, която тя смята да използва като референтна сума за изчисляването на размера на подходящото възнаграждение.

50 Във връзка с това трябва да се уточни, че също запитващата юрисдикция следва да провери дали евентуално е необходимо да увеличи размера на тази такса в зависимост от посочените обстоятелства, като има предвид, че всяко от тях може да бъде отчетено не повече от веднъж, доколкото в противен случай би бил нарушен принципът за пълно и обективно поправяне на вредите, произтичащ от член 94 от Регламент № 2100/94.

51 При всички положения Съдът е изяснил, че член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че се ограничава до това да предвиди справедливо възнаграждение при неправомерно използване на сортове растения, без обаче да предвижда поправяне на вреди, различни от тези, които са свързани с неплащането на посоченото възнаграждение, поради което от размера на това възнаграждение се изключват разходите, направени за упражняването на контрол за спазването на правото на титуляря върху съответния сорт растения (вж. решение от 5 юли 2012 г., Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, т. 50 и 51).

52 От това тълкуване следва, че справедливото възнаграждение по смисъла на тази разпоредба покрива вредите, които са тясно свързани с факта на неплащането на това възнаграждение.

53 Към тези вреди може да се отнесат лихвите за забава поради късното плащане на дължимата по принцип лицензионна такса, още повече ако това е договорно условие, което всеки добър и разумен търговец би предвидил, но стига такива лихви да не са вече включени в приетата за референтна такса.

54 Ето защо на втория и третия въпрос следва да се отговори, че понятието „справедливо възнаграждение“ по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че освен заплащането на обичайната такса, която би била дължима за лицензирано производство, това възнаграждение покрива и всички вреди, тясно свързани с факта на неплащането на тази такса, към които би могло да се отнесе в частност плащането на лихви за забава. Запитващата юрисдикция следва да определи обстоятелствата, които изискват увеличаване на посочената такса, като има предвид, че всяко от тези обстоятелства може да бъде отчетено не повече от веднъж за целите на определянето на размера на справедливото възнаграждение.

Обезщетението за претърпените вреди по член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94

55 С четвъртия въпрос, с букви а) и в) от петия въпрос и със седмия и осмия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи кои фактори следва да се вземат предвид, за да се определи размерът на дължимото обезщетение за претърпените вреди по член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94. По-конкретно, тя иска да установи дали размерът на дължимата такса за лицензирано производство трябва да служи като основа за определянето

на размера на присъжданото на това основание обезщетение и дали съдебните разноски, направени за водене на обезпечително производство, и евентуалните извънсъдебни разноски могат да бъдат включени в сумата на обезщетението за тези вреди.

56 Първо, що се отнася до размера на обезщетението, от точки 33—43 от настоящото решение следва, че член 94 от Регламент № 2100/94 има за цел пълно и обективно поправяне на вредите, претърпени от титуляря на нарушените права върху сорта. За да издейства такова поправяне на вредите, титулярят следва да докаже, че претърпените от него вреди надхвърлят размера на справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1.

57 В това отношение размерът на обичайната такса, дължима за лицензирано производство, не може сам по себе си да служи като основа за оценката на тези вреди. Всъщност тази такса позволява да се изчисли справедливото възнаграждение по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94, но няма непременно връзка с останалата вреда над неговия размер.

58 При всички положения, от една страна, следва да се напомни, че обстоятелствата, които обосновават увеличаване на обичайната такса за лицензирано производство при изчисляването на справедливото възнаграждение, не бива да се отчитат втори път при изчисляването на обезщетението по член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94.

59 От друга страна, запитващата юрисдикция следва да прецени дали вредите, сочени от титуляря на нарушените права върху сорта, могат да бъдат доказани с точност, или е необходимо да се определи обща сума, възможно най-добре отразяваща действително претърпените вреди. В този контекст би могло размерът на обезщетението да бъде увеличен с лихви за забава по обичайния лихвен процент, ако това се явява обосновано.

60 Второ, що се отнася до самото съдържание на подлежащите на поправяне вреди, следва да се отбележи, че член 94 от Регламент № 2100/94 не съдържа никаква информация в това отношение. Същевременно, доколкото освен това не са налице по-подробни данни за действащото национално право в тази област, следва да се подчертае, че член 14 от Директива 2004/48 по същество гласи, че съдебните разноски на спечелилата делото страна по принцип се понасят от загубилата делото страна.

61 От една страна, що се отнася до разноските по обезпечителното производство, проведено преди главното производство по иска, от акта за преюдициално запитване личи, че ищецът в главното производство е бил осъден да понесе тези разноски. Следователно няма пречка националното законодателство да не предвижда възстановяване на тези разноски чрез включването им в размера на подлежащите на поправяне вреди по член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94.

62 От друга страна, що се отнася до извънсъдебните разноски, свързани в частност с времето, което увреденото от нарушението лице е отделило, за да брани правата си, Съдът е постановил, че член 14 от Директива 2004/48 цели да засили равнището на закрила на интелектуалната собственост, като предотврати вероятността засегнатата страна да бъде разубедена да започне съдебно производство, за да защити своите права (вж. решение от 16 юли 2015 г., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, т. 77).

63 При тези условия запитващата юрисдикция следва да провери дали предвидимият размер на съдебните разноски, които биха могли да бъдат възложени в тежест на увреденото от нарушението лице, е годен да разубеди това лице да брани правата си по съдебен ред, като се има предвид какви суми остават за негова сметка като извънсъдебни разноски и каква е ползата от тях за целите на иска за обезщетение за вреди.

64 На четвъртия въпрос, на букви а) и в) от петия въпрос и на седмия и осмия въпрос следва да се отговори, че член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че размерът на вредите, до които се отнася тази разпоредба, трябва да се определя в зависимост от конкретните доказателства, посочени в това отношение от титуляря на нарушените права върху сорта, като при необходимост може да се използва фиксиран метод, ако тези доказателства не позволяват точна оценка на вредите. Тази разпоредба допуска при оценката на тези вреди да не се отчитат разноските по евентуалното обезпечително производство, приключило с отхвърляне на молбата за допускане на обезпечение, както и да не се вземат предвид извънсъдебните разноски, направени във връзка с производството по иска. Възможността тези разноски да не се вземат предвид обаче е налице само при условие че размерът на съдебните разноски, които биха могли да бъдат възложени в тежест на увреденото от нарушението лице, не е годен да разубеди това лице да брани правата си по съдебен ред, като се има предвид какви суми остават за негова сметка като извънсъдебни разноски и каква е ползата от тях за целите на иска за обезщетение за вреди.

По съдебните разноски

65 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) Член 94 от Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на сортовете растения трябва да се тълкува в смисъл, че правото на обезщетение, предвидено в тази разпоредба в полза на титуляря на нарушените права върху защитен сорт растения, се отнася до цялата претърпяна от титуляря вреда, без да е възможно този член да е основание за добавяне на фиксирана свръхтакса заради нарушението, нито конкретно за връщане на извлечените от нарушителя печалби и ползи.

2) Понятието „справедливо възнаграждение“ по член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че освен заплащането на обичайната такса, която би била дължима за лицензирано производство, това възнаграждение покрива и всички вреди, тясно свързани с факта на неплащането на тази такса, към които би могло да се отнесе в частност плащането на лихви за забава. Запитващата юрисдикция следва да определи обстоятелствата, които изискват увеличаване на посочената такса, като има предвид, че всяко от тези обстоятелства може да бъде отчетено не повече от веднъж за целите на определянето на размера на справедливото възнаграждение.

3) Член 94, параграф 2 от Регламент № 2100/94 трябва да се тълкува в смисъл, че размерът на вредите, до които се отнася тази разпоредба, трябва да се определя в зависимост от конкретните доказателства, посочени в това отношение от титуляря на нарушените права върху сорта, като при необходимост може да се използва фиксиран метод, ако тези доказателства не позволяват точна оценка на вредите. Тази разпоредба допуска при оценката на тези вреди да не се отчитат разноските по евентуалното обезпечително производство, приключило с отхвърляне на молбата за допускане на обезпечение, както и да не се вземат предвид извънсъдебните разноски, направени във връзка с производството по иска. Възможността тези разноски да не се вземат предвид обаче е налице само при условие че размерът на съдебните разноски, които биха могли да бъдат възложени в тежест на увреденото от нарушението лице, не е годен да разубеди

това лице да брани правата си по съдебен ред, като се има предвид какви суми остават за негова сметка като извънсъдебни разноски и каква е ползата от тях за целите на иска за обезщетение за вреди.

Подписи